

ร่นำเสนอเนื้อหาข่าววิทยุในช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในเดือนพฤษภาคม
ศึกษาเฉพาะข่าววิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น

นางสาวลักขณา คล้ายแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-507-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018931

117636622

A STUDY OF RADIO NEWS PRESENTATION ON POLITICAL CONFLICT
IN MAY 1992 : CASE STUDIES OF RADIO THAILAND AND INN NEWS

Miss Luckkana Klaikao

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

ISBN 974-583-507-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การนำเสนอเนื้อหาข่าววิทยุในช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง
ในเดือนพฤษภาคม ศึกษาเฉพาะข่าววิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
และสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น

โดย

นางสาวลักขณา คล้ายแก้ว

ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์

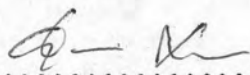

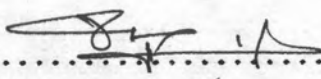
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์พนัสนิ์ เชื้อจรรยา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

ลักษณะ คล้ายแก้ว : การนำเสนอเนื้อหาข่าววิทยุในช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง
ในเดือนพฤษภาคม ศึกษาเฉพาะข่าววิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสำนักข่าวไอ เอ็น
เอ็น (A STUDY OF RADIO NEWS PRESENTATION ON POLITICAL CONFLICT IN MAY
1992 : CASE STUDIES OF RADIO THAILAND AND INN NEWS) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 359 หน้า. ISBN 974-583-507-2

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการเสนอข่าวความขัดแย้งทางการเมืองในเหตุการณ์เดือน
พฤษภาคม 2535 ของสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย และสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น รวมถึงปัจจัยเงื่อนไขในการ
ตัดสินใจขณะปฏิบัติงาน ขององค์กรข่าวที่กำหนดให้เสนอข่าวในช่วงวิกฤติการณ์ทางการเมือง โดยอาศัยการ
วิเคราะห์เชิงโครงสร้างการนำเสนอข่าว การใช้ทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของสื่อมวลชน และทฤษฎีผู้ทรงสาร
รวมถึงแนวคิดเรื่องการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย กับแนวคิดเรื่องการแก้ไขความ
ขัดแย้งในสังคม เป็นแนวทางในการเข้าสู่ปัญหาการวิจัย

ผลวิจัยที่สำคัญมี 3 เรื่องดังต่อไปนี้

- 1) การเสนอข่าวความขัดแย้งทางการเมืองในเดือนพฤษภาคม 2535 ของสถานีวิทยุแห่ง
ประเทศไทย ด้วยเหตุผล 2 ประการคือ นโยบาย และโครงสร้างขององค์กร ในฐานะที่เป็นสื่อของรัฐ
แม้ว่าในวิกฤติการณ์เดือนพฤษภาคม จะไม่มีคำสั่งโดยตรงจากรัฐบาลในเรื่องการนำเสนอข่าวฝ่ายตรงข้าม
สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย ก็ยังคงยึดถือแนวปฏิบัติดังเช่นในอดีต คือเสนอข่าวด้านเดียวเป็นหลัก
- 2) การเสนอข่าวของสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น ยึดถือหลักเกณฑ์ตามอุดมการณ์วิชาชีพสื่อมวลชน
คือเสนอข่าวอย่างเที่ยงตรงและสมคูลย์ โดยให้นำหนักของแหล่งข่าว การเรียงลำดับข่าว และความยาว
ของข่าวทั้งสองฝ่ายในปริมาณใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ด้วยเหตุที่สำนักข่าวไอเอ็นเอ็นเป็นองค์กรเอกชน อย่างไรก็ตาม
ก็ตี การนำเสนอข่าวยังมีข้อจำกัดในด้านนโยบายระดับสูง เนื่องจากไอเอ็นเอ็นดำเนินการในฐานะเป็น
ผู้เช่าสถานีวิทยุของพลที่ 1 รักษาพระองค์
- 3) การแสดงบทบาทในการแก้ไขความขัดแย้ง ยามวิกฤติการณ์ ปรากฏว่า การนำเสนอข่าว
ลักษณะด้านเดียวของสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย ไม่อาจแก้ไขความขัดแย้งได้ ในส่วนของไอเอ็นเอ็น การ
พยายามเสนอข่าวอย่างประนีประนอมในบางครั้ง หรือแทรกความคิดเห็นเพื่อยุติความขัดแย้ง ก่อให้เกิดปัญหา
ที่ขัดกับการเสนอข่าวตามแนววิชาชีพ

ภาควิชา..... การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกหาร่วม.....

##C450924 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: RADIO NEWS / NEWS PRESENTATION / POLITICAL CONFLICT IN MAY 1992

LUCKSANA KLAIKAO : A STUDY OF RADIO NEWS PRESENTATION ON POLITICAL CONFLICT IN MAY 1992 : CASE STUDIES OF RADIO THAILAND AND INN NEWS.

THESIS ADVISOR : ASST. PROF. UBONRAT SIRIYUVASAK, Ph.D., 359 pp.

ISBN 974-583-507-2

The objectives of this research are;

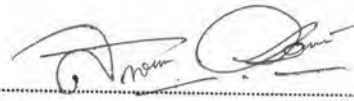

1. To study the news presentation of the political conflict in May 1992 by Radio Thailand and INN News.
2. To study the conditions influencing the decision making on news selection and presentation during the May political crisis.

The theoretical framework of the study is based on the normative theory of media performance and the role of the media in resolving conflict in a developing social democracy such as Thailand.

The analysis of the news presentation by Radio Thailand and INN news during 4-11 and 17-21 May 1992 and the interviews of news editors and reporters showed that;

1. The structure of Radio Thailand's news presentation adhered strictly to the existing pattern, that is, presenting news supportive to the official position. Although there was no directive from the government on how to present the news Radio Thailand strongly censored its news presentation on the May crisis. This is due mainly to the policy governing the organization and the routine of the production process.
2. The structure of INN News news presentation adhered to the professional principles of news - that is on objectivity and balance. These were demonstrated in the balance of news source and duration. However, there is major constraint to the level of professionalism of INN news. The news agency must negotiate with its legal owner, the First Royal Infantry Division, which imposed certain limits to how the news should be presented.
3. Both Radio Thailand and INN news deviated from the principles of media professionalism in their efforts to help resolve the political conflict. But the two news agencies were unsuccessful as the confrontation escalated into full scale military crack down.

ภาควิชา..... การประชาสัมพันธ์
 สาขาวิชา..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
 ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิสิต.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ ศิริชูศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้ทั้งความช่วยเหลือ คำแนะนำ คำปรึกษา และกำลังใจในทุก ๆ ด้านแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด พร้อมทั้งนี้ต้องขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์พจน์ เขียวจรยา ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี กรรมการ ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยนี้

ข้อมูลในเชิงกว้างและลึกที่ได้นำมาบันทึกไว้ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่ทุกระดับของกองข่าวในประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ ที่มีอาจเอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ได้ ด้วยเหตุผลบางประการ เจ้าหน้าที่ทุกท่าน ทุกระดับของกรมประชาสัมพันธ์ ได้ให้ความอนุเคราะห์ทั้งในการให้สัมภาษณ์และการค้นหาข้อมูลเป็นอย่างดี ด้วยความอบอุ่นและเป็นมิตร และนอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณสนธิญาณ หนูแก้ว กรรมการบริหารบริษัทสหคินี่มา คุณสมชาย แสงวงการ บรรณาธิการบริหารสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น คุณบุษบง บุชปวิเศษ คุณชนกพร จันทวิบูลย์ คุณนุชนาถ อุมานันท์ คุณมนตรี ปุชต์วิรัตน์ คุณชัมชัช แก้วแดง คุณรณภูมิ พรหมสถิตย์ ในความร่วมมืออย่างดียิ่ง ตลอดเวลาการเก็บข้อมูลของสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น

ท้ายที่สุดนี้ ถ้าจะเอ่ยชื่อผู้ที่ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงไปด้วยดีแล้ว หน้ากระดาษแผ่นนี้ คงไม่เพียงพอในการบันทึกรายชื่อของผู้ที่ให้กำลังใจเหล่านั้น แต่เหนือสิ่งอื่นใด บุคคลที่ผู้วิจัยมีอาจจะเลยกกล่าวถึงได้ คือ นายสำเนียง และนางพิศมัย คล้ายแก้ว บิดา-มารดา นายอาทร ไทยเจริญ และพองที่เพื่อนน้อง นิเทศศาสตร์พัฒนการรุ่นที่ 14 ทุกท่าน ที่กระตุ้นสนับสนุนช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจสำคัญแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ลักษณะ คล้ายแก้ว

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ	ฎ

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	10
2. แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของสื่อมวลชน	13
แนวความคิดสื่อสารเพื่อการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	22
ทฤษฎีผู้ทรงสาร	28
แนวคิดเกี่ยวกับข่าว	34
แนวคิดและแบบจำลองเรื่องความขัดแย้งทางการเมือง	40
3. ระเบียบวิธีวิจัย	40
หน่วยงานที่ศึกษา	49
รูปแบบของการศึกษา	50
วิธีเก็บข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
กรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4. ความเป็นมา นโยบาย และโครงสร้างการผลิตข่าววิทยุกรมประชาสัมพันธ์ และสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น	55
ความเป็นมาของกรมประชาสัมพันธ์	55
นโยบายการบริหารงานข่าวของกรมประชาสัมพันธ์	57

บทที่

หน้า

โครงการข่าววิทยุกรมประชาสัมพันธ์	59
ความเป็นมาของสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น	61
นโยบายการบริหารงานของสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น	62
โครงการข่าวสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น	64
5. การนำเสนอข่าวความขัดแย้งทางการเมืองในเดือนพฤษภาคม 2535 ของ วิทยุกรมประชาสัมพันธ์และสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น	68
ความถี่ในการอ้างอิงแหล่งข่าว	69
การจัดเรียงลำดับข่าวและความยาวในการเสนอ	72
การเสนอข่าวซ้ำ	78
การตอกย้ำประเด็นข่าว	82
การเชื่อมโยงประเด็นข่าวกับสถานการณ์จริง	96
โครงสร้างของข่าว	101
ภาษาในการเสนอข่าว	103
6. ปัจจัย/เงื่อนไข/พื้นฐานการตัดสินใจที่มีผลต่อการเสนอข่าววิทยุกรมประชาสัมพันธ์ และสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น	110
ปัจจัยภายในที่มีต่อการเสนอข่าว	110
นโยบายเดิมของทั้งสององค์กรข่าว	111
นโยบายเฉพาะเหตุการณ์ของทั้งสององค์กรข่าว	114
ปัจจัยภายนอกหรือเงื่อนไขที่มีผลต่อการเสนอข่าว	121
เหตุการณ์ในเดือนพฤษภาคม 2535	121
กฎระเบียบ และข้อปฏิบัติทางกฎหมาย	133
พื้นฐานการตัดสินใจขณะปฏิบัติงานและความคิดในการแก้ไขความขัดแย้ง วิธีการทำงานและความคิดในการปฏิบัติงาน	135
แนวความคิดในการแก้ไขความขัดแย้ง	143

บทที่	หน้า
7. การนำเสนอข่าวความขัดแย้งทางการเมืองในเดือนพฤษภาคม 2535 เฉพาะในช่วงวิกฤติระหว่าง 4-11 และ 17-21 พฤษภาคม 2535	146
วันที่ 4 พฤษภาคม 2535 พลตรีจำลอง ศรีเมือง ประกาศอดอาหาร ..	147
วันที่ 6 พฤษภาคม 2535 การชุมนุมหน้ารัฐสภา	152
วันที่ 7 พฤษภาคม 2535 อัยการชุมนุมมาที่สนามหลวง	159
วันที่ 9 พฤษภาคม 2535 พลตรีจำลอง ศรีเมือง ยุติการอดอาหาร ...	163
วันที่ 10-11 พฤษภาคม 2535 ยุติการชุมนุมชั่วคราว	166
วันที่ 17 พฤษภาคม 2535 การชุมนุมที่สนามหลวง	173
วันที่ 17-18 พฤษภาคม 2535 เผาโรงพักนางเลิ้ง และยึดกองกำลังการ เด็กและเยาวชน	178
วันที่ 18 พฤษภาคม 2535 จับกุมพลตรีจำลอง ศรีเมือง	184
วันที่ 18-19 พฤษภาคม 2535 มีการชุมนุมและเผาศึกกรมประชาสัมพันธ์	
วันที่ 19 พฤษภาคม 2535 ทหารสลายกลุ่มคนในโรงแรมรอยัล	187
วันที่ 18-19 พฤษภาคม 2535 แก๊งค์มอเตอร์ไซค์ก่อความไม่สงบ	196
วันที่ 19-20 พฤษภาคม 2535 การชุมนุมที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ...	198
วันที่ 20 พฤษภาคม 2535 กระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ	201
8. วิเคราะห์ผลการเสนอข่าวเหตุการณ์ความขัดแย้งในเดือนพฤษภาคม 2535 ของสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย และสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น	204
โครงสร้างการเสนอข่าว	204
บุคลากรข่าว	211
ลักษณะข่าว	216
เนื้อหาข่าวที่น่าสนใจ	222
9. สรุป และข้อเสนอแนะ	228
เอกสารอ้างอิง	238
ภาคผนวก	242
ประวัติผู้เขียน	359

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทฤษฎีอำนาจนิยมและความรับผิดชอบทางสังคม	16
2	เปรียบเทียบอำนาจของสื่อ	21
3	ทางเลือกบทบาทของด้านอาชีพของสื่อมวลชน	33
4	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างองค์กรข่าววิทยุกรมประชาสัมพันธ์กับสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น	67
5	แสดงจำนวนข่าวในวันที่ 4-11, 17-21 พฤษภาคม 2535 ของ สวท. และ ไอเอ็นเอ็น	71
6	แสดงจำนวนแหล่งข่าวที่ปรากฏในข่าว สวท. และไอเอ็นเอ็น	72ก
7	แสดงการจัดลำดับความสำคัญของการเสนอข่าว สวท. และไอเอ็นเอ็น ...	73
8	แสดงข่าวที่ออกอากาศซ้ำของ สวท. ในวันที่ 4-11, 17-21 พฤษภาคม 2535	80
9	แสดงประเด็นที่ถูกตอกย้ำบ่อยของ สวท. ในวันที่ 4-11 พฤษภาคม 2535 .	83
10	แสดงประเด็นที่ถูกตอกย้ำบ่อยของ สวท. ในวันที่ 17-21 พฤษภาคม 2535	89
11	แสดงประเด็นที่ถูกตอกย้ำบ่อยของไอเอ็นเอ็น ในวันที่ 4-11, 17-21 พฤษภาคม 2535	91
12	แสดงการเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงของ สวท. และไอเอ็นเอ็น	97
13	เปรียบเทียบการใช้ภาษาในความน่าข่าวของ สวท. และไอเอ็นเอ็น	104
14	เปรียบเทียบเนื้อข่าวของ สวท. และไอเอ็นเอ็น	108
15	เปรียบเทียบลักษณะการเสนอแหล่งข่าวของ สวท. และไอเอ็นเอ็น วันที่ 4 พฤษภาคม 2535	149
16	เปรียบเทียบลักษณะการเสนอแหล่งข่าวของ สวท. และไอเอ็นเอ็น วันที่ 6 พฤษภาคม 2535	154
17	เปรียบเทียบหัวข้อข่าวที่ทั้งสององค์กรเสนอแหล่งข่าวคนเดียวกัน วันที่ 6 พฤษภาคม 2535	158

ตารางที่	หน้า
18	เปรียบเทียบการเสนอแหล่งข่าวของ สวท. กับไอเอ็นเอ็น วันที่ 8-9 พฤษภาคม 2535 161
19	เปรียบเทียบการเสนอแหล่งข่าวของ สวท. กับไอเอ็นเอ็น วันที่ 10 พฤษภาคม 2535 169
20	เปรียบเทียบการเสนอเนื้อหาข่าวพลตรีจำลอง ศรีเมือง แดงหลุคการชุมนุม ของ สวท. และไอเอ็นเอ็น วันที่ 11 พฤษภาคม 2535 171
21	เปรียบเทียบการเสนอข่าวของ สวท. และไอเอ็นเอ็น วันที่ 17-18 พฤษภาคม 2535 175
22	เปรียบเทียบการเสนอข่าวของ สวท. และไอเอ็นเอ็น วันที่ 19 พฤษภาคม 2535 190
23	เปรียบเทียบเนื้อหาข่าวที่ สวท. และไอเอ็นเอ็น เสนอวันที่ 19 พฤษภาคม 2535 191
24	เปรียบเทียบการเสนอแหล่งข่าวของ สวท. และไอเอ็นเอ็น วันที่ 18-19 พฤษภาคม 2535 197
25	เปรียบเทียบการเสนอแหล่งข่าวของ สวท. และไอเอ็นเอ็น วันที่ 19-20 พฤษภาคม 2535 200
26	เปรียบเทียบการเสนอแหล่งข่าวของ สวท. และไอเอ็นเอ็น วันที่ 20 พฤษภาคม 2535 203
27	แสดงความแตกต่างระหว่างสภาพการครอบงำและบทนิยามของโครงสร้างองค์กร ข่าว สวท. และไอเอ็นเอ็น 209
28	แสดงความแตกต่างระหว่างสภาพการครอบงำและบทนิยามของโครงสร้าง นโยบายและการเสนอข่าว สวท. และไอเอ็นเอ็น 210
29	แสดงบทบาทด้านอาชีพของ สวท. และไอเอ็นเอ็น 215

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	โครงสร้างผลกระทบของสื่อมวลชน	31
2	องค์ประกอบสำคัญของข่าวที่เที่ยงตรง	39
3	วัฏจักรของความขัดแย้ง	43
4.1	การนำเสนอความขัดแย้งของสื่อมวลชน	45
4.2	การนำเสนอความขัดแย้งของสื่อมวลชน	46